

Hoe meet men de eigen IQ?

Wij moeten nu onze aandacht richten op de 'testen' in dit programma, en op het mogelijke gebruik dat wij ervan kunnen maken. Er zijn acht testen, elk bestaande uit veertig opgaven; iedere test is op zichzelf een afgerond geheel; men kan hem zonder de andere zeven gebruiken en de puntentelling opmaken. Iedere test bestaat uit een serie opgaven van verschillende soort: te beginnen met de gemakkelijkste, en de moeilijkste aan het eind, hoewel men er niet helemaal op aan kan dat de moeilijkheidsgraad erg zorgvuldig uitgebalanceerd is. Iedere test moet binnen een bepaalde tijd gemaakt worden; het beste is dat iemand anders de tijd opneemt. Voor het maken van iedere test geldt een tijdlimiet van dertig minuten; dat wil dus zeggen dat men met de test moet ophouden dertig minuten nadat men met het eerste vraagstuk is begonnen, en er niet verder mee door moet gaan. Het aantal goede antwoorden dat men binnen deze tijd heeft weten te geven, is het aantal punten dat men voor de test mag rekenen. De antwoorden kan men elders in het programma vinden, samen met een uitleg waarom dit antwoord het juiste is. Het aantal behaalde punten wordt automatisch door het programma berekend. De overige zeven testen moet men op dezelfde manier behandelen, zodat men op het laatst acht verschillende uitkomsten heeft. Het gemiddelde hiervan geeft een nauwkeuriger bepaling van het IQ dan een van de testuitkomsten afzonderlijk. (Men kan beter niet meer dan één test per dag doen en de testen over verscheidene dagen verdelen.) Men kan ook de acht testen gebruiken om acht verschillende personen te testen, of men kan vier mensen ieder twee testen geven, enzovoort.

Wil men de test redelijk de moeite waard maken, dan moet men zekere voorschriften in acht nemen. Het staat iedereen vrij te doen wat hij wil met dit programma, maar als men ook maar één van deze voorschriften verwaarloost, dan heeft het resultaat van de test geen waarde, zelfs niet als een benadering van het intelligentiequotiënt. In de tweede plaats mag degene die de test maakt, geen enkele hulp ontvangen van iemand anders.

Men moet helemaal fris en uitgerust aan de test beginnen, en men mag het testmateriaal niet even snel doornemen voordat men begint. Houdt men zich niet aan deze instructie, dan heeft men een voorsprong op de groep waarop de test werd gestandaardiseerd, een voorsprong die natuurlijk zal variëren al naar gelang de tijd dat men de vraagstukken heeft ingezien, maar de waarde van het testresultaat toch aanzienlijk zal verminderen.

Men moet geen antwoorden bekijken voordat men alle testen heeft afgemaakt die men van plan was te doen. De antwoorden controleren en de explicaties lezen staat gelijk met geholpen worden en zal het puntenaantal hoger maken dan het anders zou zijn geweest. Als men alle acht testen wil maken, dan moet men pas naar de antwoorden kijken nadat men de achtste test is beëindigd.

Als het IQ is vastgesteld, dan moet men wel bedenken dat er toch een zeker bedrog schuilt in de gedachte dat men met één enkel getal de intelligentie zou kunnen meten. Het is te optimistisch te beweren dat iemands IQ 128 is; wat men van het resultaat werkelijk kan zeggen, is dit: 'Deze man of vrouw is behoorlijk pienter; zijn of haar gemiddeld prestatieniveau ligt tussen 120 en 135. Bovendien is hij of zij in het bijzonder erg goed of erg slecht in speciale dingen als verbale intelligentie, numerieke intelligentie, of wat betreft originaliteit of geheugen; dit kunnen wij van het testresultaat niet aflezen.' Indien men bij elk van de acht testen een zelfde IQ boekt, dan zal het gemiddelde waarschijnlijk het werkelijke IQ zeer dicht benaderen.

Wanneer er grote verschillen optreden, is er licht reden tot de mening, dat het gemiddelde wel niet erg betrouwbaar zal zijn. Maar men moet wel bedenken dat dit niet noodzakelijkerwijs een fout in de test hoeft te zijn. Het staat wel vast dat sommige mensen in het algemeen zeer wisselend kunnen zijn in het resultaat van hun testprestaties; dit is een persoonlijke eigenschap die dus ook in deze testen haar

invloed kan doen blijken.

Wat heeft men aan een IQ dat men zo bepaalt? Ik moet zeggen dat men het 't best kan beschouwen als een hulpmiddel tot het 'zichzelf kennen' in de geest van wat ik in de inleiding heb gezegd. Men moet geen ernstige beslissingen nemen op basis van het resultaat van de testen, zoals of men al of niet geschikt is voor universitaire studie, om een bepaald beroep uit te oefenen, of een bepaald soort werk te ondernemen. Als men over dergelijke problemen advies verlangt, kan men beter naar de daarvoor aangewezen instanties gaan, bijvoorbeeld een beroepskeuzebureau, waar men leiding en advies ontvangt van experts en waar men op professionele basis wordt getest. Ik heb er al eerder op gewezen dat er geen enkele reden is waarom men zijn eigen temperatuur niet zou opnemen, maar dat men absoluut geen diagnose van zijn eigen ziekte mag stellen op grond van de thermometerstand zonder dat men een medische opleiding heeft gehad. Ik geloof niet dat er iets tegen is ruwweg zijn eigen intelligentiequotiënt te bepalen, maar men moet de interpretatie van de resultaten en de toepassing voor praktische doeleinden zonder meer overlaten aan iemand die daartoe bevoegd is. Dit geldt des te meer wanneer men bedenkt dat er heel wat gemakkelijker fouten gemaakt kunnen worden in het bepalen van zijn eigen IQ dan in het opnemen van zijn temperatuur; hoewel ik gewaarschuwd heb voor enige voor de hand liggende vergissingen, is het onmogelijk te anticiperen op alle dingen die de waarde van de meting kunnen verkleinen. Kortom, de testen in dit programma moet men als amusement opvatten; men moet ze niet al te ernstig nemen. Indien men een beslissing moet nemen waarbij de precieze kennis van iemands intelligentie van belang is, dan zijn de testen in dit programma beslist onvoldoende en moeten ze worden aangevuld met testen die gekozen en afgenomen worden door een ervaren en bevoegd psycholoog.